

Zi-i că-i bine

1. UnderGreenAct propune un festival de teatru românesc la scenă mică. Nu și la foc scăzut. O conjurație a teatrului de intimitate la care iau parte Teatrul Underground de la Târgu-Mureș, Teatrul Act, Teatrul Luni de la Green Hours, Teatrul Union și Compania Toaca din București. Nu e puțin lucru o scenă mică. Se presupune o tensiune mai ridicată a comunicării cu publicul, virtuozitatea detaliului, sentimentul indus spectatorului de participarea privilegiată la un act subtil... Ar trebui însă să avem luciditatea de a opri orice speculație la această constatare de ordin fizic. Dimensiunile spațiului dramatic pot modifica empatia spectacolului, dar nu-i impun estetica și nici nu oferă vreo garanție în plus pentru cercetarea teatrală. Faptul că aceste spectacole de dimensiuni mici aparțin unor companii independente e departe, în teatrul românesc, de a constitui un fenomen artistic aparte, de a sugera o mișcare de cercetare dramatică ori de a impune temperamentul sau exigențele unei generații de creatori.

2. E bine. Companiile independente de teatru de la noi sunt expresia

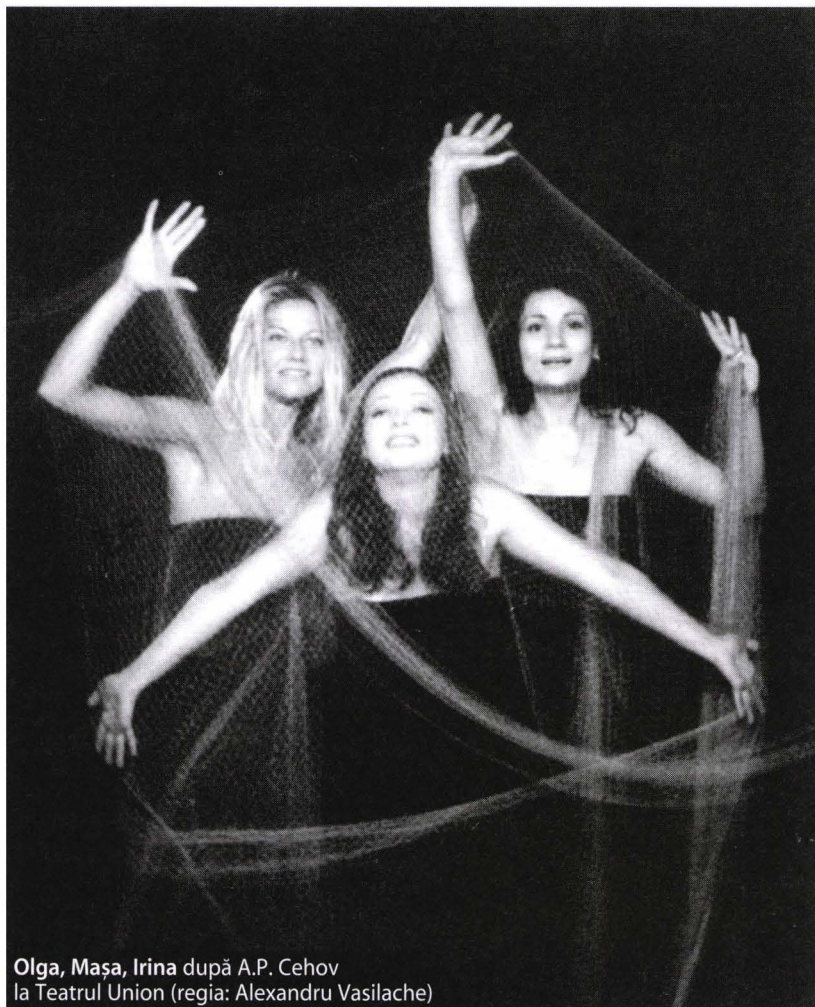
firească a spiritului de inițiativă individuală într-o societate liberă, dar asta nu înseamnă că libertățile făgăduiesc și realizarea individualității. Uneori, goana după inedit aplatizează puterea creatoare sau înregimentează de-a dreptul. Sentimentul ruperii administrative de sistemul centralizat al teatrului românesc a provocat, în câteva cazuri, impulsul unei ruperi tematice. Dar această ruptură a coincis, în realitate, cu afilierea la o tradiție sau alta a teatrului occidental – nu dintre cele mai glorioase. Încearcă, de exemplu, să se impună un etos nou, al marginalilor, al dezabuzaților, al inadaptaților social, adică unul dintre cele mai groase locuri comune ale moștenirii teatrului politic și de stânga occidental. Fuga de centru, care presupune insurgența, sfârșește la adăpostul altor prefabricate.

3. Dacă vorbim despre UnderGreenAct, atunci momentul de vârf l-a constituit **Creatorul de teatru** de Thomas Bernhard, în regia lui Alexandru Dabija, la Teatrul Act, spectacol care a înnobilit și selecția oficială a Festivalului Național. Dacă

foto: Radu Afrim

No Mom's Land la Teatrul Luni
(regia: Radu Afrim)

Olga, Mașa, Irina după A.P. Cehov
la Teatrul Union (regia: Alexandru Vasilache)

restrângem imaginea la producțiile din *off-ul* Festivalului – parte și ele a UnderGreenAct – atunci aș elogia spectacolul **Steps** de la Teatrul Underground (pași în subterană, s-ar traduce) din Târgu-Mureș, măcar pentru consecvența studiului lui Horațiu Mihaiu asupra imaginarului teatral. Istoria omului, înregistrată de la înălțimea gleznei. Asta, da. De altfel, spectacolele lui Horațiu Mihaiu oferă una din rarele expresii de individualitate în teatrul românesc, alături de cele ale câtorva creatori tineri ca el, gravitând în jurul vârstei de cincizeci de ani.

4. Compania Toaca prezintă spectacolul **Orgasm**. Formulare mai „alternativă” ca asta, în teatrul românesc, eu n-am mai pomenit.

5. Din mulțimea spectacolelor incluse în festivalul UnderGreenAct – s-ar zice pe românește: act în subprundul verde – din care o parte au alcătuit secțiunea *off* (intraductibil) a Festivalului Național, unele mi-au plăcut, altele nu. Ei și? Cine sunt eu? De unde vin și încotro mă îndrept?

Sebastian-Vlad Popa